OJCES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES
MÜFREDAT VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI DERGİSİ
OJCES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES

Cilt: 4 Sayı: 1 Sayfa Aralığı: 109-140 e-ISSN: 2980-2709 DOI: 10.5281/zenodo.20804733

ARAŞTIRMA **Açık Erişim**

Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Ortaokul Öğrencileri İçin Ürettiği Metinlerin Metinsellik Ölçütleri Açısından İncelenmesi

Mahir Kavun*

Öz

Eğitim materyali tasarlamak amacıyla da kullanılan üretken yapay zekâ çıktılarının çeşitli açılardan incelenmesi, önem arz etmektedir. Özellikle derslerde kullanılması amacıyla yapay zekâ araçlarına ürettirilen metinlerin niteliğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, üretken yapay zekâ araçları ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi ile hazırlanan araştırmada inceleme nesnesi olarak ChatGPT ve Gemini'ye ürettirilen (her sınıf düzeyi için birer tane olmak üzere toplam) 8 metin kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen dokümanlar değerlendirilirken geçerliği ve güvenirliği sağlamak amacıyla Türkçe Eğitimi alanında öğretim üyesi olarak görev yapan 2 alan uzmanından görüş alınmıştır. Çalışmada veri analizi tekniği olarak içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; yapay zekâ araçlarının verilen komutlar doğrultusunda metin üretebildikleri, bu metinlerde genel olarak amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik ve tutarlılık gibi metinsellik ölçütlerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Bu araştırmada ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik üretilen metinler, metinsellik ölçütleri açısından incelenmiştir. Daha sonra yapılacak araştırmalarda farklı yapay zekâ araçları tarafından üretilen metinler, metinsellik ölçütleri açısından incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, Gemini, yapay zekâ, metin, metinsellik ölçütleri.

Makale Geçmişi

Geliş: 11/04/2026
Düzeltme: 07/06/2026
Kabul: 17/06/2026

*Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-1319-5145 Bayburt, Türkiye, mahirkavun@gmail.com

Atıf için: Kavun, M. (2026). Üretken yapay zekâ araçlarının ortaokul öğrencileri için ürettiği metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *OJCES, 4*(1), 109-140. https://doi.org/10.5281/zenodo.20804733

Giriş

İnsan zekâsına benzerliğiyle dikkat çeken ve günümüz dünyasını birçok yönden etkileyen yapay zekâ; "Bir bilgisayarın, bilgisayar kontrolündeki bir robotun veya programlanabilir bir aygıtın insana benzer biçimde algılama, öğrenme, fikir yürütme, karar verme, sorun çözme, iletişim kurma vb. işlevleri sergileyebilme yeteneği" (Türk Dil Kurumu, 2023, s. 3539) olarak tanımlanmaktadır. "Yaşadığımız çağda yapay zekâ, teknik gelişmelerle birlikte insan yaşamını büyük oranda ele geçirmeye başladı" (Kırbaş & Bulut, 2024, s. 105). Ticaretten eğitime, sağlıktan şirket yönetimlerine kadar birçok alanda yapay zekâ araçlarından faydalanılmaktadır. Örneğin, herhangi bir alışveriş sitesinde yer alan bir ürün incelendiğinde müşteriler, binlerce yorumla karşılaşılabilmektedir. Bu siteler, yapay zekâ araçlarından faydalanarak bu yorumların olduğu yerde ilk sıraya o binlerce yorumun birlikte değerlendirildiği tek bir yorumla müşterilere daha iyi bir tercih yapma imkânı sunmaktadır. Özbilen'in (2024) de dediği gibi sağladığı imkânlar nedeniyle eğitim ortamlarında da sık tercih edilen yapay zekâ araçlarından; "eğitim materyali üretimi ve içerik geliştirme" (Karagöl & Yıldırım Bilgen, 2025, s. 369); yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek metin üretimi (Bağcı Ayrancı & Alcan, 2025; Katı & Can, 2024; Temur & Akıncılar, 2025) gibi konularda faydalanıldığı görülmektedir.

Metin üretebilen yapay zekâ araçlarından önce "kelimelerin ve cümlelerin dilin kurallarına bağlı olarak sıralanmasından meydana gelen" (Özden, 2012, s. 70) metin; "yazma becerisine sahip bir insan ürünü" olarak tanımlanabilirdi. Ancak günümüzde ChatGPT ve Gemini başta olmak üzere metin üretebilen çok sayıda yapay zekâ aracı bulunmaktadır. Ayrıca bu yapay zekâ araçlarının zamanla yeni sürümleri piyasaya sürülmekte ve performanslarında iyileştirmeler sağlanmaktadır.

Türkçe derslerinde bir ürün olarak metnin önemi yadsınamaz. "Eğitimde özel olarak da dil eğitiminde metinler esas araçlardır" (Özden, 2012, s. 72). Bu sebeple derslerde kullanılacak metinlerin öğrencilerin seviyesine ve hazır bulunuşluğuna uygun olması, ulusal ve evrensel değerler içermesi, metinsellik ölçütlerini taşıması gerekir. "Öğrencilerin, temel dil becerilerini geliştirmek, onlara edebî ve estetik duygular kazandırmak, hayata yönelik çeşitli disiplinlerden bilgiler aktarmak, millî ve evrensel değerlere yönelik farkındalık kazandırmak metinler aracılığıyla gerçekleşmektedir" (Kurnaz, 2021, s. 40). Görüldüğü üzere metinler, öğrencilerin birçok yönden gelişimine katkı sunabilecek araçlardır.

Üzerinde durulması gereken bir başka konu ise metin üretiminin; deneyim, çaba ve zaman gerektiren zor bir eylem olduğudur. Metin üretimi becerisinin geliştirilmesi, Türkçe derslerinde yapılan yazılı çalışmalar ile sağlanmaktadır. Ancak bu çalışmaların da yeteri kadar önemsenmediği görülmektedir. "Bilgilendirici metin yazma, okullarda yeterince üzerinde durulmayan ve az zaman ayrılan bir beceridir" (Erbasan, 2023, s. 1172). Yaratıcı metin yazmanın da üzerinde durulmayan bir beceri olduğunu söylemek mümkündür. Bu açıdan metin üreticilerinin metinsellik ölçütleri taşıyan, metnin hitap ettiği kitlenin özelliklerinden hareketle metinler üretmesinin metin üretimini zorlaştırdığı da ileri sürülebilir.

Metin üretiminin karmaşık bir süreç olması, birçok hususun dikkate alınmasını zorunlu kılan bir etkinlik olması gibi hususlar dikkate alındığında metin üretebilen yapay zekâ araçlarının önemini ortaya çıkmaktadır. Metin üreten yapay zekâ araçlarının kısa geçmişi (henüz birkaç yıldır insan hayatında olmaları), bu araçlar tarafından üretilen metinlerin kullanılabilirliğinin incelenmesini zorunlu kılmaktadır. Üretken yapay zekâ araçlarına hazırlatılan metinlerin, eğitim ortamında (derslerde) kullanılabilecek, dil eğitimini kolaylaştırabilecek, metinsellik ölçütlerini karşılayabilen metinler olması gerekir. Nuryadin vd. (2026) yapay zekâ araçlarının öğretim materyallerinin

geliştirilmesinde; zaman, çeşitlilik ve uygulanabilirlik açısından önemli fırsatlar sunduğunu ortaya koymaktadır.

Metinsellik Ölçütleri

Metin, anlamlı bir yapı olmasının koşulu olarak kendini oluşturan sözcükler, cümleler ve paragraflar arasında bir uyumun olmasını zorunlu kılar. Tesadüfi olarak bir araya getirilen sözcükler metin olamayacağı gibi kısmen bilinçli olarak bir araya getirilen sözcüklerin de metin olarak kabul edilmesi zordur. Çetin ve Karademir (2023, s. 107), metin dil bilimin çıkış noktasının "art arda sıralanmış her söz dizisi ya da tek sözcükten oluşan bir yapı metin midir?" şeklindeki sorular ve bu sorulara yanıt bulmaya çalışan tartışmalar olduğunu ileri sürer. Bir sözcükler kümesinin metin olarak kabul edilebilmesi için sahip olması gereken bazı nitelikler vardır. Bu nitelikler (ölçütler), Beaugrande ve Dressler (1981) tarafından "amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik, metinler arasılık ve tutarlılık" olarak belirlenmiştir. Metinsellik ölçütlerine ilişkin açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Amaçlılık

Her metnin bir amacı olduğu (Beaugrande & Dressler, 1981; Çetin & Karademir, 2023) ifade edilse de metinlerin en az bir amaç doğrultusunda üretildiğini söylemek yerinde olacaktır. Her metinde yer alan temel bir amacın yanı sıra, metin üreticisinin farkında olmadan da bazı amaçları metne yerleştirmesi son derece olasıdır.

Bağdaşıklık

Okuma nesnesi olarak tercih edilen bir metinde cümleler arasında anlamsal ve mantıksal açıdan bir bütünlüğün olması, okuma eylemini hem kolaylaştırır hem de daha zevkli hâle getirir. "Cümle dizilerinin metin olmasını sağlayan, dil ögeleri arasındaki mantıksal ve anlamsal bütünlüğü oluşturan, metin içi ilişkileri kuran dille ilgili özelliklerin tümü"ne (Türk Dil Kurumu, 2023, s. 353) bağdaşıklık denir. Görüldüğü üzere bağdaşıklık, metni oluşturan ögeler arasında anlam ve mantığa odaklanan bir metinsellik ölçütüdür.

Bilgisellik

Metin, bilgi taşıma vasfına sahip bir yapıdır. Türkben (2018), bilgiselliğin "metnin, bilgi taşıma özelliği" (s. 964) olduğunu savunur. Doğrudan bilgi veren (haber metinleri, kullanma talimatları, makaleler vb.) metinler olduğu gibi öykü ve roman gibi edebî metinler de her ne kadar kurmaca bir dünyaya dayalı olsa da bilgi verir.

Durumsallık

Durumsallık, "metnin, metinsel bağlama uygun olması"dır (Yılmaz, 2021, s. 1374). Durumsallık, "söylemin zaman ve uzam açısından net olmasını" (Çetin & Karademir, 2023, s. 109); "metnin bulunduğu çevre ve dili kullanan insanların ona yükledikleri anlamla ilgi"sini (Türkben, 2018, s. 964) ifade etmek için kullanılır. Durumsallık, diğer metinsellik ölçütlerinden amaçlılık ve bağdaşıklıkla ilgili bir ölçüttür.

Kabul edilebilirlik

Metin ile okuyucu ilişkisine yönelik bir metinsellik ölçütü olan kabul edilebilirlik, "metnin okura uygunluğu ve okur tarafından değerlendirilmesi ve yorumlaması" (Yılmaz, 2021, 1374); ve "metin aracılığıyla herhangi bir konuda yazar ile okuyucusu arasındaki bilgi paylaşımıdır" (Türkben, 2018, s. 964). Metnin okurda kabul görmesi, bu metinsellik ölçütüyle ilgilidir.

Metinler arasılık

Her metin, kendinden önce üretilmiş metinlere yaslanarak gelişimini sürdürür. Metinlerin üretiminde daha önce üretilmiş olan metinlere göndermeler olabileceği gibi o metinlerden de parçalar içermesi olağan görülmektedir. "Bütüncül bir yapıya kavuşturulması amacıyla bir edebî metnin dokusuna hem edebiyat alanından hem de başka alanlardan metin parçalarının katılması"na (Türk Dil Kurumu, 2023, s. 2352) metinler arasılık denir.

Tutarlılık

Tutarlılık, "Metnin bir bütün olarak anlaşılmasını ve metnin kendi içindeki anlam bağlantılarının kavranmasını sağlar" (Çetin & Karademir, 2023, s. 108). Metni oluşturan parçalar (sözcük, cümle ve paragraflar) arasındaki uyumun doğal sonucu olan tutarlılık, "Anlatımın konuyla bağdaşması; insicam, insicamlılık" (Türk Dil Kurumu, 2023, s. 3339) olarak tanımlanmaktadır.

Beaugrande ve Dressler (1981) tarafından "amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik, metinler arasılık ve tutarlılık" olarak belirlenen metinsellik ölçütleri, metne sınır çizmesi ve metnin taşıması gereken özellikleri ortaya koyması açısından son derece önemlidir. Türkçe derslerinde kullanılan en temel araçlardan biri olan metinlerin bahsi geçen özellikleri taşıması, öğrencilerin metinlerden daha fazla fayda elde etmesine zemin hazırlamaktadır.

Alan Yazını Taraması

Alan yazını taramasında; yapay zekâ araçları tarafından üretilen metinlerle ve metinsellik ölçütleriyle ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi amacıyla yapay zekâ araçlarına verilen komutlarla metin üretimi sağlanmasıyla ilgili çeşitli araştırmalar (Bağcı Ayrancı & Alcan, 2025; Katı & Can, 2024; Temur & Akıncılar, 2025) olduğu gibi yapay zekâ araçlarıyla akademik metin yazma hakkında iki çalışma (Altıntop, 2023; Özbilen, 2024) bulunmaktadır. Bu çalışmalar dışında yapay zekâ araçlarıyla oyun metni yazma (Gümüş & Kocabıyık, 2023), sanat eseri üretme (Kaya, 2024) konularında da çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Farsça dil eğitiminde yapay zekâ (AI) destekli çeviri ve metin üretme (Yıkar, 2023) konusunun da ele alındığı saptanmıştır.

Karagöl ve Yıldırım Bilgen (2025) ise araştırmalarında eğitim materyali üretiminde ve içerik geliştirme sürecinde yapay zekânın kolaylık sağladığını tespit etmiştir (s. 369). Benzer bir tespit, Nuryadin vd. (2026), çalışmalarında da ortaya konmuştur.

Çeşitli metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesiyle ilgili alan yazınında çok sayıda araştırma (Ağbaht, 2025; Başol, 2021; Ceylan, 2021; Coşkun, 2005; Demirel & Karabulut, 2025; Demirgüneş & Yalap, 2023; Güven, Halat & Bal, 2014; Özbilen, 2024; Türkben & Arslankaya, 2024; Uzun, 2023) olduğu görülmektedir.

Alan yazını taramasında ana dili (Türkçe) öğretiminde yapay zekâ araçları tarafından üretilen metinleri metinsellik ölçütleri açısından ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Üretken yapay zekâ araçları tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinler, metinsellik ölçütleri açısından ne düzeyde yeterlilik göstermektedir?

2. ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinler arasında metinsellik ölçütlerini karşılama düzeyi açısından farklılıklar bulunmakta mıdır?

Yöntem

ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesinin amaçlandığı bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemiyle hazırlanmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım & Şimşek, 2011, s. 187).

Araştırma Modeli

Doküman incelemesi yöntemiyle hazırlanan araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

İnceleme Nesnesi

Çalışmada yapay zekâ araçları, ChatGPT ve Gemini'ye verilen komutlarla (promptlarla) üretilmesi sağlanan toplam sekiz metin, inceleme nesnesi olarak kullanılmıştır. Bu metinler, söz konusu yapay zekâ araçlarına verilen komutlar neticesinde ürettirilen ilk metinlerdir. Birden fazla deneme yapılmamış, araçlar tarafından sınıf düzeyleri için verilerek komutlara göre üretilen metinler çalışmada kullanılmıştır.

Tablo 1. *İ*nceleme *N*esnelerine *İ*lişkin *B*ilgiler

Metin	Bağlantı Adresi (Link)
1. Metin (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d1539482b88191a769106a149b5c25
2. Metin (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d154df22ac8191ba6dfefce0e6b147
3. Metin (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d15575fb488191ab8b3c02d7b16ade
4. Metin (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d1563423c08191b633df97f02a2ae7
1. Metin (Gemini)	https://gemini.google.com/app/ff8ba50978cc229c
2. Metin (Gemini)	https://gemini.google.com/app/bd38fecb8e5e82b7
3. Metin (Gemini)	https://gemini.google.com/app/2712213470e6a4ab
4. Metin (Gemini)	https://gemini.google.com/app/a19d8c4a8f340123

Tablo 1'de araştırmanın inceleme nesnesi olarak belirlenen metinlere ilişkin bağlantı adresleri (linkler) verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Metinsellik Ölçütleri İnceleme Formu (MÖİF) kullanılmıştır. Bu formda yedi metinsellik ölçütü (amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik, metinler arasılık ve tutarlılık) bir sütunda yer alırken diğer sütunda ise bu ölçütlere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veriler toplanırken ChatGPT ve Gemini'ye sırasıyla; "Ortaokul 5. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?, Ortaokul 6. sınıf öğrencileri için en az 100

kelimelik bir metin üretir misin?, Ortaokul 7. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin? ve Ortaokul 8. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?" şeklinde toplam dört soru sorulmuştur. Yapay zekâ araçları tarafından üretilen metinler, bulgular başlığı altında verilmiştir. Sorulan sorularda normal şartlarda "ortaokul 7 ve ortaokul 8. sınıf" denilmesine gerek olmamasına rağmen soru formatını bozmamak amacıyla bu şekilde komut verilmesi tercih edilmiştir. ChatGPT ve Gemini tarafından üretilen metinler, MÖİF'e göre analiz edilerek verilerin çıkarılması sağlanmıştır.

Veri Analizi

Verilerin analizi aşamasında; araştırmacı dışında Türkçe Eğitimi alanında öğretim üyesi olarak görev yapan iki alan uzmanından görüş alınmıştır.

Veri analizi aşamaları şu şekildedir:

1. İki yapay zekâ aracına da aynı komutlar verilerek metin üretimi sağlanmıştır.

2. Üretilen metinler, dijital ortama aktarılmıştır.

3. Her metin için araştırmacı tarafından MÖİF doldurulmuştur.

4. Doldurulan MÖİF'ler iki alan uzmanı tarafından incelenmiş ve alan uzmanlarının analiz işleminin uygunluğu yönünde görüş bildirmeleri üzerine sonraki aşamaya geçilmiştir.

5. Ayrıca araştırmacı tarafından söz konusu analiz işlemi farklı zamanlarda iki kez yapılarak sonuçlar karşılaştırılmıştır. Bu sayede araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amaçlanmıştır.

6. Metinsellik ölçütleriyle ilgili bulgularda; güçlü: ilgili metinsellik ölçütünü tamamen yansıtma, zayıf: ilgili metinsellik ölçütüyle ilgili bazı göstergeler yer alsa da metinsellik ölçütünün kapsamını tam olarak yansıtmama durumu, yok: ilgili metinsellik ölçütüne ilişkin herhangi bir göstergenin olmaması anlamında kullanılmıştır.

Bulgular

Yapay Zekâ (YZ) Araçlarının Ürettiği Metinlere Yönelik Bulgular

Verilen komut: Ortaokul 5. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?

ChatGPT Tarafından Üretilen 5. Sınıf Metni:

Bir zamanlar küçük bir kasabada yaşayan Efe adında meraklı bir çocuk vardı. Efe, her gün okuldan sonra kasabanın yakınındaki ormana gider, yeni şeyler keşfetmeyi çok severdi. Bir gün ormanda yürürken yerde parlayan garip bir taş buldu. Taşı eline aldığında, taşın hafifçe ısındığını fark etti. Eve gidince taşı büyükannesine gösterdi. Büyükannesi, bunun çok eski zamanlardan kalma özel bir taş olabileceğini söyledi. Efe, bu taşın sırrını öğrenmek için araştırma yapmaya karar verdi. Kitaplar okudu, öğretmenine sordu ve sonunda taşın aslında doğada nadir bulunan bir mineral olduğunu öğrendi. Bu olay, Efe'ye merak etmenin ve araştırmanın ne kadar önemli olduğunu öğretti. O günden sonra Efe, öğrendiği her yeni bilgiyi arkadaşlarıyla paylaşmaya başladı.

(https://chatgpt.com/s/t_69d1539482b88191a769106a149b5c25)

Gemini Tarafından Üretilen 5. Sınıf Metni:

Gizemli Kütüphane ve Gümüş Anahtar

Eren, o sabah mahallelerinin dar sokağında daha önce hiç görmediği, ahşap kapılı küçük bir dükkân fark etti. Tabelasında yaldızlı harflerle "Zamanın Kitapçısı" yazıyordu. Merakla içeri girdiğinde, tavana kadar uzanan raflarda binlerce kitap olduğunu gördü. Her bir kitabın sırtında farklı bir renk ve desen vardı. Dükkânın en arka köşesinde, üzerinde toz birikmiş masanın üstünde gümüş bir anahtar parlıyordu.

Eren tam anahtara doğru uzanırken, beyaz sakallı yaşlı bir amca gülümseyerek yanına yaklaştı. "O anahtar, sadece hayal kurmayı bilenlerin açabileceği bir kapıya aittir," dedi. Eren şaşkınlıkla, "Hangi kapıya?" diye sordu. Yaşlı adam, elindeki eski bir kitabı göstererek, "Bu kitabın sayfalarının arasındaki gizli dünyaya," cevabını verdi. Eren, o gün kütüphanelerin sadece sessiz çalışma alanları olmadığını, aslında her bir kapağın bambaşka bir maceraya açılan bir kapı olduğunu anladı. Elindeki gümüş anahtarı cebine koydu ve okumaya başladığında kendisini devasa bir ormanda, konuşan kuşların arasında buldu. Artık her gün yeni bir dünyaya yolculuk yapacaktı.

(https://gemini.google.com/app/ff8ba50978cc229c)

Verilen komut: Ortaokul 6. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?

ChatGPT Tarafından Üretilen 6. Sınıf Metni:

Zeynep, yeni taşındıkları şehirde kendini biraz yalnız hissediyordu. Okulun ilk gününde kimseyi tanımadığı için çekingen davranmış, teneffüslerde genellikle sınıfta kalmayı tercih etmişti. Bir gün Türkçe öğretmeni sınıfa bir proje ödevi verdi: Herkes sevdiği bir konu hakkında araştırma yapacak ve sunum hazırlayacaktı. Zeynep, kitap okumayı çok sevdiği için “hikâyelerin gücü” konusunu seçti. Araştırma yaparken farklı insanların hayatlarının kitaplar sayesinde nasıl değiştiğini öğrendi. Sunum günü geldiğinde heyecanlansa da cesaretini topladı ve sınıfın karşısına geçti. Anlattıkları arkadaşlarının ilgisini çekti, hatta bazıları ondan kitap önerileri istedi. O günden sonra Zeynep, arkadaşlarıyla daha rahat konuşmaya başladı. Bu deneyim ona, kendine güvenmenin ve ilgi alanlarını paylaşmanın yeni dostluklar kurmada ne kadar etkili olduğunu gösterdi.

(https://chatgpt.com/s/t_69d154df22ac8191ba6dfefce0e6b147)

Gemini Tarafından Üretilen 6. Sınıf Metni:

Geleceğin Kütüphanesi

Eren, o sabah uyandığında her zamankinden farklı bir heyecan hissediyordu. Okul gezisiyle şehrin yeni açılan "Dijital ve Yaşayan Kütüphanesi"ne gideceklerdi. Eski kütüphanelerden çok farklı olduğu söylenen bu yer, teknoloji ile doğayı bir araya getiriyordu.

İçeri girdiklerinde Eren ve arkadaşları gözlerine inanamadı. Raflarda sadece kağıttan kitaplar yoktu; bazı bölmelerde havada asılı duran **hologram kitaplar** parıldıyordu. Bir kitabın kapağına dokunduğunuzda, hikâyedeki karakterler yanınızda beliriyor ve olayları size fısıldayarak anlatıyordu. Kütüphanenin tam ortasında ise devasa bir çınar ağacı yükseliyordu. Bu ağacın yaprakları aslında küçük ekranlardı ve her biri dünyanın farklı bir yerinden gelen taze haberleri veya şiirleri yansıtıyordu.

Öğretmenleri, "Çocuklar," dedi, "burada bilgi sadece okunmuyor, aynı zamanda hissediliyor." Eren, en sevdiği macera romanının hologramını başlattığında kendini bir anda okyanusun derinliklerinde, mercan kayalıklarının arasında buldu. Bilginin bu kadar canlı olması, ona okumanın sadece bir ödev

değil, sonsuz bir yolculuk olduğunu bir kez daha hatırlattı. O gün Eren, gelecekte bir yazar olup kendi hikâyelerini bu ışıklı raflara bırakmaya karar verdi.

(https://gemini.google.com/app/bd38fecb8e5e82b7)

Verilen komut: Ortaokul 7. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?

ChatGPT Tarafından Üretilen 7. Sınıf Metni:

Ali, teknolojiye meraklı bir yedinci sınıf öğrencisiydi. Boş zamanlarında bilgisayar başında vakit geçiriyor, yeni programlar öğrenmeye çalışıyordu. Ancak son zamanlarda derslerinde biraz geri kaldığını fark etti. Öğretmeni, onun bu durumunu görünce Ali ile konuştu ve zamanı doğru planlamanın önemini anlattı. Ali, öğretmeninin önerisiyle kendine bir çalışma programı hazırladı. Günün belirli saatlerini derslerine, belirli saatlerini ise sevdiği etkinliklere ayırdı. Başta bu düzene alışmak zor olsa da zamanla her şey daha kolay hale geldi. Derslerinde yeniden başarılı olmaya başlayan Ali, aynı zamanda teknolojiyle ilgili ilgisini de geliştirmeye devam etti. Hatta küçük bir oyun tasarlamayı bile başardı. Bu süreç, Ali'ye disiplinli çalışmanın ve zamanı verimli kullanmanın hayallerine ulaşmada ne kadar önemli olduğunu öğretti.

(https://chatgpt.com/s/t_69d15575fb488191ab8b3c02d7b16ade)

Gemini Tarafından Üretilen 7. Sınıf Metni:

Geleceğin Anahtarı: Merak ve Gözlem

Dünya, her gün yeni bir şeyler keşfetmemiz için bizi bekleyen devasa bir kütüphane gibidir. Ancak bu kütüphanenin kapılarını açan asıl anahtar, kitaplardan ziyade içimizdeki **merak duygusudur.** Merak eden bir insan, sadece önüne konulan bilgiyi kabul etmekle kalmaz; "Neden?" ve "Nasıl?" sorularını sorarak gerçeğin peşine düşer. Örneğin, gökyüzünün neden mavi olduğunu veya kuşların nasıl kilometrelerce yolu şaşırmadan katedebildiğini merak etmek, bilimsel düşüncenin ilk adımıdır.

Gözlem yapmak ise bu merakı besleyen en güçlü araçtır. Çevremize dikkatle baktığımızda, doğanın muazzam bir denge içinde işlediğini görürüz. Bir ağacın yaprağındaki damarlar veya bir karıncanın çalışma disiplini, bize sabrı ve düzeni öğretir. 7. sınıf, çevremizi daha bilinçli algılamaya başladığımız, ilgi alanlarımızın şekillendiği çok kıymetli bir dönemdir. Bu yaşlarda edineceğiniz **araştırma alışkanlığı**, sadece derslerinizde değil, tüm hayatınızda size yol gösterecektir. Unutmayın ki büyük buluşların arkasında her zaman "Acaba başka türlü olabilir mi?" diye soran, pes etmeyen zihinler vardır. Kendi yeteneklerinizi keşfetmek için bol bol okumalı, sormalı ve dünyayı bir kâşif gözüyle izlemelisiniz.

(https://gemini.google.com/app/2712213470e6a4ab)

Verilen komut: Ortaokul 8. sınıf öğrencileri için en az 100 kelimelik bir metin üretir misin?

ChatGPT Tarafından Üretilen 8. Sınıf Metni:

Elif, sekizinci sınıfa başladığında önünde önemli bir hedef olduğunu biliyordu: iyi bir liseye yerleşmek. Bu nedenle derslerine daha planlı ve düzenli çalışmaya karar verdi. İlk başlarda yoğun tempo onu biraz zorladı. Deneme sınavlarında istediği sonuçları alamayınca moralinin bozulduğu zamanlar oldu. Ancak öğretmenleri ve ailesi ona sabırlı olması gerektiğini hatırlattı. Elif, hatalarını analiz etmeye başladı; yanlış yaptığı soruların nedenlerini tek tek inceledi ve eksik olduğu konulara daha fazla zaman ayırdı. Ayrıca düzenli tekrar yaparak öğrendiklerini pekiştirdi. Zamanla deneme sınavlarındaki sonuçları yükselmeye başladı. Bu ilerleme ona motivasyon sağladı. Elif, sürecin sonunda sadece sınava

hazırlanmayı değil, aynı zamanda azim, sabır ve kararlılıkla çalışmanın başarıya giden yolda ne kadar önemli olduğunu da öğrenmiş oldu.

(https://chatgpt.com/s/t_69d1563423c08191b633df97f02a2ae7)

Gemini Tarafından Üretilen 8. Sınıf Metni:

Geleceğin Anahtarı: 21. Yüzyıl Becerileri

Günümüz dünyasında sadece ders kitaplarındaki bilgileri ezberlemek artık yeterli gelmiyor. Değişen teknoloji ve dijitalleşen yaşam, bizlerden farklı yetkinliklere sahip olmamızı bekliyor. Bu yetkinliklere genel olarak "**21. Yüzyıl Becerileri**" adı veriliyor. Peki, bir ortaokul öğrencisi için bu kavram ne anlama geliyor?

Öncelikle en önemli becerilerden biri **eleştirel düşünmedir.** Karşılaştığımız her bilgiyi olduğu gibi kabul etmek yerine, "Bu bilgi doğru mu?" veya "Neden böyle?" diye sormak bizi bir adım öne taşır. Bunun yanında, karmaşık sorunlara yaratıcı çözümler üretebilmek de büyük bir değerdir. Sadece tek bir çözüm yoluna bağlı kalmayıp farklı pencerelerden bakabilmek, geleceğin kapılarını aralayan en önemli anahtardır.

Bir diğer önemli nokta ise **iletişim ve iş birliğidir.** Artık başarı, sadece tek başına çalışarak değil, bir takımın parçası olmayı bilerek kazanılıyor. Arkadaşlarınızla ortak bir proje yürütürken fikirlerinizi nazikçe ifade etmek ve başkalarının görüşlerine saygı duymak, sosyal zekânızı geliştirir. Unutmayın, bilgiye her yerden ulaşabilirsiniz; ancak bilgiyi nasıl kullanacağınız, nasıl yorumlayacağınız ve başkalarıyla nasıl paylaşacağınız tamamen sizin becerilerinize bağlıdır. Gelecek, kendini sürekli güncelleyen ve öğrenmeyi öğrenenlerin olacaktır.

(https://gemini.google.com/app/a19d8c4a8f340123)

Tablo 2. *C*hatGPT *T*arafından *Ü*retilen *M*etinlerin *Ö*zellikleri

Sınıf	Başlık	Hece Sayısı	Sözcük Sayısı	Cümle Sayısı	Paragraf Sayısı	Bold İfade
5. Sınıf	yok	274	108	10	1	yok
6. Sınıf	yok	312	108	10	1	yok
7. Sınıf	yok	311	110	10	1	yok
8. Sınıf	yok	319	110	11	1	yok
Ortalama	yok	304	109	10,25	1	yok
Toplam	yok	1.216	436	41	4	yok

Tablo 2'de ChatGPT tarafından üretilen metinlerin; başlık, hece sayısı, kelime sayısı, cümle sayısı, paragraf sayısı ve bold ifade özelliklerine yer verilmiştir. Hece sayısı açısından metinlerin (2. metin hariç) hece sayısı açısından kademeli olarak artış gösterdiği görülmektedir. Sözcük sayıları; ilk iki metinde 108 iken, son iki metinde 110'dur. Metinlerin cümle sayıları, ilk üç metinde 10, son metinde 11'dir. Metinlerin tamamı bir paragraf şeklinde üretilmiştir.

Tablo 3. *C*hatGPT *T*arafından *Ü*retilen *M*etinlerin *O*rtalama *S*özcük *U*zunluğu *V*e *O*rtalama *C*ümle *U*zunluğu

Metin Düzeyi	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
5. Sınıf	2,54	10,8
6. Sınıf	2,89	10,8
7. Sınıf	2,83	11
8. Sınıf	2,90	10
Ortalama	2,79	10,65

Tablo 3'te ChatGPT tarafından üretilen metinlerin; ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğuna yer verilmiştir. Ortalama sözcük uzunluğunun ortalaması, 2,79 heceyken ortalama cümle uzunluğunun ortalaması, 10,65 sözcüktür. Sınıf düzeyi arttıkça ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğunun artması beklenmesine rağmen metinlerin bu minvalde olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. *G*emini *T*arafından *Ü*retilen *M*etinlerin *Ö*zellikleri

Metin	Başlık	Hece Sayısı	Sözcük Sayısı	Cümle Sayısı	Paragraf Sayısı	Bold İfade
5. Sınıf	Var	387	147	13	2	Yok
6. Sınıf	Var	445	156	12	3	1
7. Sınıf	Var	428	155	15	2	2
8. Sınıf	Var	468	162	16	3	3
Ortalama	1	432	155	14	2,5	2
Toplam	4	1.728	620	56	10	6

Tablo 4'te Gemini tarafından üretilen metinlerin; başlık, hece sayısı, kelime sayısı, cümle sayısı, paragraf sayısı ve bold ifade özelliklerine yer verilmiştir. Hece sayısı açısından metinlerin (2. metin hariç) hece sayısı açısından kademeli olarak artış gösterdiği saptanmıştır. Sözcük sayıları da (2. metin dışında) aşamalı olarak artmaktadır. Cümle sayıları açısından da aşamalı bir artış beklenmesine rağmen bu hususa uygun olmadığı tespit edilmiştir. Metinlerin (1 ve 3) 2 paragraftan, (2 ve 4) üç paragraftan oluştuğu, 2, 3 ve 4. metinde bold ifadelerin olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. *G*emini *T*arafından *Ü*retilen *M*etinlerin *O*rtalama *S*özcük *U*zunluğu *V*e *O*rtalama *C*ümle *U*zunluğu

Metin Düzeyi	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Ortalama Cümle Uzunluğu
5. Sınıf	2,63	11,31
6. Sınıf	2,85	13
7. Sınıf	2,76	10,33
8. Sınıf	2,89	10,13
Ortalama	2,78	11,19

Tablo 5'te Gemini tarafından üretilen metinlerin; ortalama sözcük uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğuna yer verilmiştir. Ortalama sözcük uzunluğunun ortalaması, 2,78 heceyken ortalama cümle uzunluğunun ortalaması, 11,69 sözcüktür.

Yapay Zekâ Araçları Tarafından Üretilen Metinlerin Metinsellik Ölçütlerini Karşılama Düzeylerine Yönelik Bulgular

Tablo 6. *C*hatgpt *T*arafından *Ü*retilen *M*etinlerde *T*espit *E*dilen *M*etinsellik *Ö*lçütleri

Metinsellik Ölçütü	5. Sınıf Metni	6. Sınıf Metni	7. Sınıf Metni	8. Sınıf Metni
Amaçlılık	✓	✓	✓	✓
Bağdaşıklık	✓	✓	✓	✓
Bilgisellik	zayıf	zayıf	zayıf	zayıf
Durumsallık	✓	✓	✓	✓
Kabul edilebilirlik	✓	✓	✓	✓
Metinler arasılık	yok	yok	yok	yok
Tutarlılık	✓	✓	✓	✓

Tablo 6'da ChatGPT tarafından üretilen metinlerde tespit edilen metinsellik ölçütlerine yer verilmiştir. Metinlerde; amaçlılık, bağdaşıklık, durumsallık, kabul edilebilirlik ve tutarlılık güçlü düzeydedir. Ancak bilgisellik (metinler daha çok olay ağırlıklı ve yaşantı temelli olması nedeniyle) zayıf kalmaktadır. Metinlerde doğrudan başka bir metne ya da metinlere gönderme olmadığı için metinler arasılığın olmadığı söylenebilir.

Metinlerde tespit edilen metinsellik ölçütlerine ilişkin örnekler şu şekildedir:

Metinlerde amaçlılık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Merak etmenin ve araştırmanın önemini ortaya koymak. 2. Öz güven duyma, ilgi alanlarını paylaşma ve iletişim becerisini kullanmak. 3. Zamanı doğru kullanmanın ve sistemli çalışmanın önemini hissettirmek. 4. Hedef belirleyerek planlı çalışmanın, azim, sabır ve kararlılığın hedeflere ulaşmadaki etkisini göstermek.

Metinlerde bağdaşıklık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Efe ve büyükanne tekrarları ve zamansal tutarlılık. 2. Öznenin isim ve zamir aracılığıyla tekrar etmesi. 3. Öznenin (Ali'nin) tekrar edilmesi, zamir ve bağlaç kullanımları. 4. Özne tekrarı, zamir ve çeşitli ifadelerin (ayrıca, zamanla vb.) kullanımı.

Metinlerde durumsallık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Öğrencilerin ilgisini çekebilecek gizemli taş ve keşif. 2. Okul ortamında geçmesi. 3. Günümüzdeki öğrencilerin ders çalışma ve teknolojik araç kullanma dengesinin işlenmesi. 4. 8. sınıf öğrencilerin lise sınavlarına hazırlanması konusunun ele alınması.

Metinlerde kabul edilebilirlik (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Öğrencilerin seviyesine uygunluğu ve anlam özelliklerinin hitap etmesi. 2. Arkadaşlık ve okul ortamının öğrencilerin günlük yaşamına uygun olması. 3. Öğrencilerin ve velilerin muzdarip olduğu bir konunun işlenmesi (ders çalışmaya az vakit ayrılması vb.). 4. 8. sınıf öğrencilere hitap eden bir konunun (sınav süreci) gündeme getirilmesi.

Metinlerde tutarlılık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Olayların tutarlı bir şekilde ilerlemesi. 2. Olayların tutarlı bir sıra izlemesi (öz güven eksikliği, sorumluluk alma, gayret etme, başarma ve öz güven elde etme). 3. Olay örgüsünün tutarlı olması (zaman yönetiminde sorun yaşanması, çözüm bulunması ve iyi bir sonuç elde edilmesi). 4. Olayların (hedef belirlenmesi, zorluklarla karşılaşılması, çaba sarf edilmesi, motivasyon sağlanması) bir mantık çizgisinde ilerlemesi.

Tablo 7. *Gemini Tarafından Üretilen Metinlerde Tespit Edilen Metinsellik Ölçütleri*

Metinsellik Ölçütü	5. Sınıf Metni	6. Sınıf Metni	7. Sınıf Metni	8. Sınıf Metni
Amaçlılık	✓	✓	✓	✓
Bağdaşıklık	✓	✓	✓	✓
Bilgisellik	zayıf	zayıf	✓	✓
Durumsallık	✓	✓	✓	✓
Kabul edilebilirlik	✓	✓	✓	✓
Metinler arasılık	yok	zayıf	zayıf	zayıf
Tutarlılık	✓	✓	✓	✓

Tablo 7'de Gemini tarafından üretilen metinlerde tespit edilen metinsellik ölçütlerine yer verilmiştir. Metinlerde; amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik ve tutarlılık güçlü düzeydedir. Ancak metinlerde doğrudan bir gönderme olmadığı için metinler arasılığın zayıf olduğu söylenebilir.

Metinlerde tespit edilen metinsellik ölçütlerine ilişkin örnekler şu şekildedir:

Metinlerde amaçlılık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Okumanın hayal gücüne etkisini anlatmak. 2. Teknolojik imkânların (dijital kütüphane) ve okuma deneyiminin önemini vurgulamak. 3. Araştırma ve keşfetmeye özendirmek. 4. Okuru 21. yüzyıl becerileri konusunda bilgilendirmek.

Metinlerde bağdaşıklık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Özne ve sözcük tekrarları. 2. Özne ve sözcük (kitap, kütüphane vb.). 3. Keşif, merak ve gözlem gibi kavram tekrarları. 4. Bazı kavramların ve becerilerin (bilgi, iletişim, iş birliği vb.) tekrar etmesi, zamir kullanımları.

Metinlerde bilgisellik (7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Metinde dünyaya bakışın önemi, gözlem ve araştırma gibi kavramların örneklerle desteklenmesi. 2. 21. yüzyıl becerilerine ilişkin bilgi verilmesi. Eleştirel düşünme, iletişim ve iş birliği gibi becerilerin örneklerle desteklenmesi.

Metinlerde durumsallık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Öğrencilerin ilgisini çekebilecek ve merak uyandırabilecek ögeler barındırması. 2. Okulca yapılan kütüphane gezisi. 3. 7. sınıf vurgusu. 4. Günümüzdeki öğrencilerin sahip olması gereken 21. yüzyıl becerilerini ele alması.

Metinlerde kabul edilebilirlik (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Okumanın önemi ve fantastik ögelerin merak unsuru barındırması. 2. Teknoloji ve kitap okuma teması. 3. Metinde 7. sınıf geçmesi ve doğrudan öğrencilere hitap etmesi. 4. Öğrenci yaşamı ve çağın gerekleriyle örtüşmesi.

Metinlerde metinler arasılık; 4 metinde de doğrudan metinler arasılık bulunmasa da temaları açısından başka metinlere kapı aralayabilecek ifadeler bulunmaktadır.

Metinlerde tutarlılık (5, 6, 7 ve 8. sınıf metni sırasıyla); 1. Olay örgüsünün mantıklı olması (merak, gizem taşıyan bilgi, okuma deneyimi ve istendik bir sonuç elde edilmesi). 2. Olay örgüsünün sistemli bir sıra izlemesi (merak, beklenti, keşfetme, tecrübe kazanma, farkındalıkla birlikte geleceğe ilişkin karar verme). 3. Düşünce akışının mantıklı bir şekilde verilmesi (merak ettirme, örnek verme, gözlem yapma, eğitim süreci vurgusu ve öneriler). 4. Düşüncelerin belirli bir sırayla genelden özele (21. yüzyıl beceriler, bazı kavramların tanımlanması, becerilere yönelik açıklama ve örneklere yer verilmesi) ortaya konulması.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

ChatGPT daha kısa metinler üretirken Gemini daha uzun metinler üretmektedir. Ayrıca Gemini daha uzun cümlelere yer verirken sözcük uzunlukları ortalama olarak iki yapay zekâ aracında da neredeyse aynıdır.

ChatGPT olay ağırlıklı metinler üretmektedir. Gemini ise olay ağırlıklı metinler üretebildiği gibi bilgilendirici metinler de üretmektedir. ChatGPT'nin ürettiği dört metin de öykü türündedir. Gemini'nin ürettiği dört metnin ikisi öykü, ikisi ise deneme türüne daha yakındır. Yapay zekâ araçları ürettikleri metinlerde verilen komutta yer alan sınıf düzeyine (Gemini, 7. sınıf; ChatGPT, 8. sınıf) yer vermiştir. Ayrıca üretilen metinler birlikte değerlendirildiğinde; merak duygusu, keşfetmenin önemi, kitap okuma ve hayal gücü ilişkisi, teknolojik gelişmeler gibi temaların olması, bu iki yapay zekâ aracının da günümüzde şartlarıyla son derece örtüşen konulara odaklandıklarını göstermektedir.

Üretilen metinlerin metinsellik ölçütleri; (amaçlılık, bağdaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik, metinler arasılık ve tutarlılık) açısından zengin olduğu tespit edilmiştir. Toplam sekiz metin üzerinden değerlendirildiğinde ise 56 metinsellik ölçütünden 42'sinin (%75) metinlerde belirgin bir şekilde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Metinler arasılığın ise metinlerde hiç bulunmadığı saptanmıştır.

ChatGPT ve Gemini'ye sekiz metin ürettirilmesi ve bu metinlerin ilgili araçlar tarafından üretilen ilk metin olmaları (başka bir ifadeyle aynı komutla başka metin üretilmeden sadece bir metin ürettirilmesi) bu araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Bu sınırlılık göz önüne alınarak söz konusu iki yapay zekâ aracı, ortaokul öğrenci düzeylerine ilişkin metin üretme becerisi konusunda karşılaştırıldığında; Gemini'nin metinsellik ölçütleri konusunda daha iyi bir seviyede olduğu, metinleri üretirken bazı ifadeleri bold (koyu) şekilde verdiği, metinlere içerikle uyumlu başlıklar verdiği, metinleri uygun yerlerinden bölerek iki ya da üç paragraf şeklinde daha işlevsel metin üretebildiği görülmüştür. ChatGPT'nin ise daha çok olay ağırlıklı olarak ürettiği metinlerde başlık, paragraf ve koyu ifadelere yer vermediği, ürettiği metinlerin bilgisellik ve metinler arasılık ölçütlerini karşılamada yetersiz kaldığı sonucu elde edilmiştir.

Bağcı Ayrancı ve Alcan (2025) araştırmaları sonucunda; "ChatGPT ve Gemini yapay zekâ robotlarından Gemini'nin öğrenici ve öğreticiler tarafından daha başarılı bulunduğu, ancak her iki robotun da seviyeye özgü tüm gereklilikleri sağlayabilecek metin üretimini tam anlamıyla gerçekleştiremediği" sonucuna ulaşmıştır.

Katı ve Can (2024) çalışmaları sonucunda; "ChatGPT-3.5 versiyonunun seviyelere yönelik Türkçe metin oluşturma başarı oranının %50 olduğu" sonucunu elde etmiştir. Benzer bir şekilde Temur ve Akıncılar (2025) da araştırmalarında; "ChatGPT-4.0'ün Türkçe metin oluşturma başarısının %50 olduğunu" saptamıştır. Özbilen (2024) araştırmasında; "yapay zekâya yazdırılan metinlerin tutarlı oldukları"nı (s. 304) tespit etmiştir. Kızıldağ (2023) tarafından yapılan araştırmada; "ChatGPT'den yazması istenen Türk masallarında yer yer Türkçe isimler geçmesinin dışında herhangi bir millî unsur bulunmadığı, bu masalların kültürden ve gelenekten kopuk metin parçaları olduğu" (s.1770) sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlarla alan yazınındaki çalışmaların sonuçları karşılaştırıldığında yapay zekâ araçlarının yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili metin üretme ve masal

metinleri üretme konusunda ana dili için metin üretme becerisine oranla daha geride olduğu söylenebilir.

ChatGPT ve Gemini tarafından üretilen metinler, metinsellik ölçütleri açısından %75'lik bir orana sahiptir. Bu oran, çok iyi olmasa da kabul edilebilirdir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla alan yazınında yer alan; Özbilen'in (2024) araştırma sonuçlarıyla büyük oranda örtüştüğü; Bağcı Ayrancı ve Alcan'ın (2025), Katı ve Can'ın (2024) ve Temur ve Akıncılar'ın (2025) araştırmalarında ulaştıkları sonuçların kısmen benzerlik gösterdiği söylenebilirken Kızıldağ'ın (2023) araştırma sonuçlarıyla farklılık arz ettiği iddia edilebilir. Kızıldağ'ın (2023) araştırmasının üzerinden üç yıl geçmiş olmasının ve bu zaman zarfında yapay zekâ araçlarındaki gelişmelerin yapay zekâ araçlarının daha iyi metinler üretebilmesine olanak sağlamış olabileceğinin, araştırma sonuçlarının farklılaşması üzerinde rol oynadığı düşünülmektedir.

Bu araştırmada; ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinler, metinsellik ölçütleri açısından incelenmeye çalışılmıştır. Daha sonra hazırlanacak araştırmalarda başka yapay zekâ araçlarının üreteceği metinlerin farklı açılardan ele alınması önerilebilir.

Çatışma Beyanı ve Etik Bildirim

Bu araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla yaşanabilecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu makalede ChatGPT ve Gemini tarafından ortaokul öğrencileri için üretilen metinler kullanıldığı için etik kurul kararı gerekmemektedir.

Kaynaklar

Ağbaht, M. (2025). Zekeriya Tamir'in "onuncu günde kaplanlar" adlı öyküsünün bağlaşıklık bakımından incelenmesi. *World Language Studies*, *5*(2), 142-164. https://izlik.org/JA89SB93KG

Altıntop, M. (2023). Yapay zekâ/akıllı öğrenme teknolojileriyle akademik metin yazma: ChatGPT örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *2*(46), 186-211. https://izlik.org/JA74MN34LT

Bağcı Ayrancı, B., & Alcan, Y. (2025). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli metin üretimine ilişkin öğretici ve öğrenici görüşleri. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, *5(Özel Sayı)*, 20-37. https://doi.org/10.5281/zenodo.17835085

Başol, M. (2021). Metinsellik açısından Kemal Tahir'in "kurt kanunu" romanının incelenmesi. *Karabük Türkoloji Dergisi*, *4*(4), 59-84. https://doi.org/10.7596/katud.31122021.005

Beaugrande, R. D. ve Dressler, W. U. (1981). *Introduction to textlinguistics* (Vol. 1). Longman.

Ceylan, M. (2021). Öğrenci metinleriyle yürütülen çalışmaların metinsellik açısından incelemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *25*, 56-70. https://doi.org/10.29000/rumelide.1032365

Coşkun, E. (2005). İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri (Tez No. 205427) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Çetin, İ., & Karademir, S. (2023). Öğrencilerin metin dil bilim ve metinsellik ölçütlerine yönelik görüşleri üzerine bir değerlendirme. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(2), 105-115. https://doi.org/10.47257/busad.1390787

Demirel, Ş., & Karabulut, C. (2025). Yapı özellikleri ve metinsellik ölçütleri bağlamında Mustafa Ruhi Şirin'in "masal kız" adlı şiiri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 44, 503-534. https://doi.org/10.5281/zenodo.14898180

Demirgüneş, S., & Yalap, H. (2023). 5. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında tutarlılık ilişkileri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 1-13. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1256567

Erbasan, Ö. (2023). Bilgilendirici metin yazma üzerine yürütülen araştırmaların eğilimleri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 1170-1183. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1343661

Gümüş, Y. E., & Kocabıyık, Y. (2023). Yapay zekâ teknolojisi yaratıcı yazarlığa karşı: Dijital çağda yaratıcı yazarlığın dönüşümü. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, *13*(4), 1178-1191. https://doi.org/10.7456/tojdac.1323219

Güven, A. Z., Halat, S., & Bal, M. (2014). Ortaokul 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, *2*(3), 208-231.

Karagöl, E. ve Yıldırım Bilgen, D. (2025). Türkçe eğitiminde yapay zekâ kullanımı: Türkçe eğitimcileri yapay zekâ hakkında ne düşünüyor?. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *13*(2), 356-374. https://doi.org/10.16916/aded.1611540

Katı, T. N., & Can, U. (2024). Yapay zekâ ile üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 538-569. https://doi.org/10.17679/inuefd.1415303

Kaya, S. (2024). Yapay zekâ çağında Walter Benjamin'i yeniden okumak: Dijital yeniden üretilebilirlik çağında sanat eseri. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, *13*(25), 77-100. https://izlik.org/JA32ZT47ST

Kırbaş, A., & Bulut, M. (2024). Studies on the trends of artificial intelligence applications in language education. *International Journal of Technology in Education Science (ITES)*, *1*(2), 105-120.

Kızıldağ, H. (2023). Yapay zekâ bir masal yaratıcısı/anlatıcısı olabilir mi?: Chatgpt masalları. Turkish Studies - Language, *18*(3), 1759-1775. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.71763

Kurnaz, H. (2021). Tür ve tema açısından Türkçe ders kitapları. H. Kurnaz ve C. Çarkıt (Ed.), *Türkçe ders kitabı incelemeleri* içinde (1. baskı, s. 39-56). Eğiten Kitap.

Nuryadin, A., Karlimah, K., & Nugraha, M. R. (2026). Generative artificial intelligence in education: a systematic literature review on instructional materials development. *Participatory Educational Research (PER), 13*(2), 226-247. https://doi.org/10.17275/per.26.27.13.2

Özbilen, U. (2024). Yapay zekâ ve yazabilme becerisi: Bağdaşıklık ve tutarlılık. *International Journal of Language Academy*, *12*(4), 295-306. https://doi.org/10.29228/ijla.79399

Özden, M. (2012). Türkçe eğitiminde metinler ve metinlerin iletisi. *Millî Eğitim Dergisi*, *42*(193), 70-80. https://izlik.org/JA33UD77KK

Temur N., & Akıncılar, A. (2025). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapay zekâ ile oluşturulan b1 düzeyindeki okuma metinlerinin kullanılabilirliği. *UlakDil: Uluslararası Akademik Dil Eğitimi ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, *1*(2), 129-151.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 1* (a-j) (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 2* (k-z) (12 baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkben, T. (2018). Beşinci sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *6*(4), 961-986. https://doi.org/10.16916/aded.443882

Türkben, T., & Arslankaya, E. (2024). Ortaokul öğrencileri tarafından oluşturulan metinlerin tutarlılık ölçütleri bağlamında değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *15*(29), 181-198. https://doi.org/10.58689/eibd.1435261

Uzun, M. (2023). Bir metin dil bilimsel çözümleme: Yusuf Atılgan'ın "tutku" adlı hikâyesinde bağlaşıklık ve tutarlılık. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *12*(3), 1128-1158. https://doi.org/10.7884/teke.1276484

Yıkar, G. (2023). Farsça dil eğitiminde yapay zekâ (AI) destekli çeviri ve metin üretme üzerine bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 36, 1204-1221. https://doi.org/10.29000/rumelide.1369151

Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. basım). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2021). Metinsellik ile yazınsallık kavramı ve Hasan Ali Toptaş'ın bir dünyanın akşam resmi öyküsünün metinsellik ile yazınsallık bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *10*(4), 1371-1392. https://izlik.org/JA89RY69WX

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma, tek yazarlıdır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu makaleyi hazırlama sürecindeki fikir, görüş ve önerileriyle makalenin daha iyi bir seviyeye gelmesine katkı sağlayan Av. Zeynep KAVUN'a şükranlarımı sunarım.

OJCES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES
MÜFREDAT VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI DERGİSİ
OJCES
JOURNAL OF CURRICULUM AND EDUCATIONAL STUDIES

Volume: 4 Issue: 1 Page: 109-140 e-ISSN: 2980-2709 DOI: 10.5281/zenodo.20804733

RESEARCH **Open Access**

An Examination of Textual Criteria in Texts Generated by Generative AI Tools for Middle School Students

Mahir Kavun *

Abstract

A comprehensive examination of the outputs of generative artificial intelligence, which is also employed in the design of educational materials, from multiple vantage points is imperative. A critical aspect that merits attention is the evaluation of the quality of texts generated by AI tools for incorporation into instructional materials. The objective of this research is to examine the texts produced by the generative AI tools ChatGPT and Gemini for middle school students in terms of textuality criteria. The present study employed the document analysis method, a qualitative research method, to examine eight texts (one for each grade level) generated by ChatGPT and Gemini. To ensure validity and reliability, the opinions of two field experts working as faculty members in the field of Turkish Language Education were obtained while evaluating the documents obtained in the research. The present study employed content analysis as the primary data analysis technique. The research findings indicated that artificial intelligence tools have the capacity to generate texts in accordance with the provided instructions. These texts were found to generally meet the criteria of textuality, including purposefulness, coherence, informativeness, situationality, acceptability, and consistency. In this study, texts generated by ChatGPT and Gemini for middle school students were examined in terms of textuality criteria. Subsequent research endeavors may entail the analysis of texts generated by disparate artificial intelligence tools, employing analogous textuality criteria.

Keywords: ChatGPT, Gemini, artificial intelligence, text, textuality criteria.

Article History
Received: 11/04/2026
Correction: 07/06/2026
Accept: 17/06/2026

* Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt University, ORCID: 0000-0003-1319-5145 Bayburt, Türkiye, mahirkavun@gmail.com

For citation: Kavun, M. (2026). An examination of textual criteria in texts generated by generative AI tools for middle school students. *OJCES, 4*(1), 109-140. https://doi.org/10.5281/zenodo.20804733

Introduction

Artificial intelligence (AI), which is notable for its similarity to human intelligence and affects the modern world in many ways, is defined as "the ability of a computer, a computer-controlled robot, or a programmable device to exhibit functions such as perception, learning, reasoning, decision-making, problem-solving, and communication in a manner similar to a human" (Turkish Language Association, 2023, p. 3539). In the contemporary era, the integration of artificial intelligence and technological advancements has increasingly permeated human life (Kırbaş & Bulut, 2024, p. 105). The utilization of artificial intelligence tools has permeated numerous disciplines, encompassing commerce, education, healthcare, and corporate management. For instance, when examining a product on an online shopping site, customers may encounter thousands of reviews. These sites employ artificial intelligence tools to consolidate a unified review, encompassing the multitude of reviews, thereby providing customers with a more comprehensive decision-making tool. As Özbilen (2024) also states, artificial intelligence tools are frequently preferred in educational environments due to the opportunities they provide. These tools are used in areas such as "educational material production and content development" (Karagöl & Yıldırım Bilgen, 2025, p. 369) and text production that can be used in teaching Turkish to foreigners (Bağcı Ayrancı & Alcan, 2025; Katı & Can, 2024; Temur & Akıncılar, 2025).

Prior to the emergence of artificial intelligence (AI) tools capable of generating text, text could be defined as "the arrangement of words and sentences according to the rules of language" (Özden, 2012, p. 70). Consequently, text could be described as "a human product with writing skills." However, contemporary developments in artificial intelligence have led to the emergence of numerous tools capable of generating text, with ChatGPT and Gemini being particularly noteworthy examples. In addition, new versions of these AI tools are released periodically, thereby improving their performance.

The significance of texts as an instructional component in Turkish language education is indisputable. As Özden (2012) asserts, "In education, and especially in language education, texts are essential tools" (p. 72). Consequently, the texts employed in instructional settings must be commensurate with the students' level of proficiency and preparedness, encompass national and universal values, and satisfy established textual criteria. As Kurnaz (2021) asserts, the cultivation of fundamental language competencies, the cultivation of literary and aesthetic sensibilities, the transmission of information from diverse academic disciplines pertinent to life experiences, and the promotion of awareness regarding national and universal values are all accomplished through the medium of texts. As demonstrated, texts can function as instruments that facilitate students' development in a variety of ways.

A further point that merits emphasis is that the process of text production is a challenging endeavor that necessitates experience, effort, and a considerable investment of time. The development of text production skills is achieved through written assignments in Turkish language classes. However, it appears that these assignments are not being accorded sufficient importance. As Erbasan (2023) asserts, the composition of informative texts is a skill that is not sufficiently emphasized and given adequate time in schools (p. 1172). Furthermore, it can be posited that creative text writing is a skill that is not being sufficiently prioritized. From this perspective, it can be argued that text producers' production of texts that meet textual criteria and are based on the characteristics of the target audience makes text production more difficult.

Given the intricate nature of text generation, which entails the consideration of numerous factors, the significance of artificial intelligence (AI) tools capable of text generation becomes evident. The

nascent history of AI tools, which have only recently become integrated into human activities, necessitates an examination of the usability of the texts produced by these tools. Texts generated by generative AI tools should be suitable for use in educational settings (i.e., lessons), facilitate language learning, and meet textual criteria. Nuryadin et al. (2026) demonstrate that AI tools offer significant opportunities in terms of time, variety, and applicability in the development of teaching materials.

Criteria for Textuality

The fundamental condition for a text to be considered meaningful is the establishment of coherence between its constituent words, sentences, and paragraphs. The integration of words in a coherent manner is paramount for the formation of a text, and the partial incorporation of conscious deliberation in the selection of words does not suffice for the acceptance of a written composition as text. Çetin and Karademir (2023, p. 107) posit that the foundational inquiry of text linguistics is the question of whether every sequence of words or a structure consisting of a single word constitutes a text. This inquiry is accompanied by the debates that seek to ascertain responses to this fundamental question. For a set of words to be considered a text, it must possess certain qualities. These qualities (criteria) have been identified by Beaugrande and Dressler (1981) as "purposefulness, coherence, informativeness, situationality, acceptability, intertextuality, and consistency." The following section provides an exposition on the criteria that define textuality.

Purposefulness

Although it has been posited that every text has a purpose (see Beaugrande & Dressler, 1981; Çetin & Karademir, 2023), a more accurate assertion would be that texts are produced with at least one purpose in mind. In addition to the fundamental purpose present in every text, it is highly probable that the text producer unconsciously incorporates other purposes into the text.

Cohesion

The presence of semantic and logical coherence between sentences in a text selected for reading purposes has been shown to facilitate and enhance the reading experience. According to the Turkish Language Association (2023, p. 353), "cohesion is defined as all the linguistic features that enable sentence sequences to become a text, create logical and semantic coherence between linguistic elements, and establish intratextual relationships." As demonstrated, cohesion is a criterion of textuality that prioritizes meaning and logic among the elements that comprise the text.

Informativeness

The quality of a text that conveys information in a coherent and logical manner. Türkben (2018) posits that informationality is "the information-carrying property of a text" (p. 964). As with other forms of writing, literary texts, such as stories and novels, can also provide information, despite their fictional nature. This is in contrast to other types of texts, such as news articles and user manuals, which are designed to provide direct information.

Situationality

Situationality, as defined by Yılmaz (2021), refers to "the text's appropriateness to its textual context" (p. 1374). It is employed to denote "the clarity of discourse in terms of time and space" (Çetin & Karademir, 2023, p. 109) and "the text's relevance to its environment and the meaning attributed to it by the people

using the language" (Türkben, 2018, p. 964). Situationality is a criterion related to intentionality and coherence, which are other criteria of textuality.

Acceptability

Acceptability, a criterion of textuality regarding the relationship between text and reader, refers to "the suitability of the text for the reader and its evaluation and interpretation by the reader" (Yılmaz, 2021, 1374); and "the sharing of information between the author and the reader on any subject through the text" (Türkben, 2018, p. 964). The degree to which the text is accepted by the reader is associated with this criterion of textuality.

Intertextuality

Intertextuality is defined as the phenomenon that one text develops by drawing upon the resources of previous texts. It is a common practice for texts to incorporate references to previously produced texts, along with fragments from these earlier works. Intertextuality, as defined by the Turkish Language Association (2023, p. 2352), refers to "the inclusion of textual fragments from both the field of literature and other fields into the fabric of a literary text in order to give it a holistic structure."

Coherence

Coherence, as defined by Beaugrande and Dressler (1981), "enables the understanding of the text as a whole and the comprehension of the semantic connections within the text" (Çetin & Karademir, 2023, p. 108). Coherence, the natural result of the harmony between the parts (words, sentences, and paragraphs) that make up the text, is also defined as "the compatibility of the narrative with the subject matter; coherence, consistency" (Turkish Language Association, 2023, p. 3339).

The criteria for textuality, as defined by Beaugrande and Dressler (1981), encompass "purposefulness, coherence, informativeness, situationality, acceptability, intertextuality, and coherence." These criteria are of paramount importance in delineating the boundaries of the text and elucidating its characteristics. The presence of these characteristics in texts, a fundamental tool in Turkish language education, paves the way for students to derive greater benefit from these texts.

Literature Review

A comprehensive review of the extant literature yielded numerous studies on texts generated by artificial intelligence tools and criteria for textuality. A number of studies have been conducted on the use of AI tools for generating texts in the context of Turkish as a foreign language (Bağcı Ayrancı & Alcan, 2025; Katı & Can, 2024; Temur & Akıncılar, 2025). Additionally, there have been two studies that focus on the use of AI tools for academic writing (Altıntop, 2023; Özbilen, 2024). Beyond these studies, there are also various researches on writing play scripts (Gümüş & Kocabıyık, 2023) and producing works of art (Kaya, 2024) using AI tools. In addition, studies have examined the integration of artificial intelligence (AI) in Persian language education, particularly in the domains of translation and text generation (Yıkar, 2023).

The text concludes abruptly at this point, presumably due to the absence of a concluding sentence. In their research, Karagöl and Yıldırım Bilgen (2025) determined that artificial intelligence plays a pivotal role in the production of educational materials and the content development process (p. 369). A similar finding was also presented in the study by Nuryadin et al. (2026).

A substantial body of research has been dedicated to the examination of diverse texts through the lens of textuality criteria (Ağbaht, 2025; Başol, 2021; Ceylan, 2021; Coşkun, 2005; Demirel & Karabulut, 2025; Demirgüneş & Yalap, 2023; Güven, Halat & Bal, 2014; Özbilen, 2024; Türkben & Arslankaya, 2024; Uzun, 2023).

A review of the extant literature revealed no studies that have examined texts produced by artificial intelligence tools in native language (Turkish) teaching in terms of textuality criteria.

Research Aim and Research Questions

This research, which aims to examine the texts generated by ChatGPT and Gemini for middle school students in terms of textuality criteria, sought answers to the following questions:

1. To what extent do the texts generated by generative artificial intelligence tools for middle school students demonstrate adequacy in terms of textuality criteria?

2. Are there differences in the level of compliance with textuality criteria between the texts generated by ChatGPT and Gemini for middle school students?

Method

The present study was developed with the objective of evaluating the textual quality of the texts produced by ChatGPT and Gemini for middle school students. This evaluation was conducted using the document analysis method, which is a qualitative research method. Document analysis is defined as "the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena targeted for research" (Yıldırım & Şimşek, 2011, p. 187).

Research Model

The data obtained in the research prepared using the document analysis method were analyzed using content analysis.

Object of Study

In this study, eight texts generated by artificial intelligence tools, ChatGPT and Gemini, through commands (prompts) were used as the object of study. These texts represent the inaugural outputs produced by the artificial intelligence tools in response to the prescribed commands. The study did not entail conducting multiple trials; it exclusively employed the texts generated by the tools in accordance with the commands stipulated for each grade level.

Table 1. *I*nformation *o*n *t*he *A*nalysis *O*bjects

Text	Link Address
1. Text (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d1539482b88191a769106a149b5c25
2. Text (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d154df22ac8191ba6dfefce0e6b147
3. Text (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d15575fb488191ab8b3c02d7b16ade
4. Text (ChatGPT)	https://chatgpt.com/s/t_69d1563423c08191b633df97f02a2ae7
1. Text (Gemini)	https://gemini.google.com/app/ff8ba50978cc229c
2. Text (Gemini)	https://gemini.google.com/app/bd38fecb8e5e82b7

3. Text (Gemini)	https://gemini.google.com/app/2712213470e6a4ab
4. Text (Gemini)	https://gemini.google.com/app/a19d8c4a8f340123

Table 1 provides the links to the texts identified as the subject of this research.

Data Collection Tools

The Textuality Criteria Review Form (TCRF), developed by the researcher, was utilized as a data collection instrument in the study. In this form, seven textuality criteria (purposefulness, coherence, informativeness, situationality, acceptability, intertextuality, and consistency) are listed in one column, while information related to these criteria is provided in the other column.

Data Collection

During the research process, ChatGPT and Gemini were presented with four inquiries: The following inquiries were posed to the researcher: "Is it possible to generate a text of at least 100 words for 5th grade middle school students?"; "Is it possible to generate a text of at least 100 words for 6th grade middle school students?"; "Is it possible to generate a text of at least 100 words for 7th grade middle school students?"; and "Is it possible to generate a text of at least 100 words for 8th grade middle school students?" The texts generated by the artificial intelligence tools are presented in the findings section. While it is not typically obligatory to specify "7th and 8th grade middle school students" in the inquiries, this approach was selected to preserve the question format. The texts generated by ChatGPT and Gemini were then subjected to analysis according to the TCRF to extract the relevant data.

Data Analysis

During the data analysis phase, the researcher sought the opinions of two field experts, who are faculty members in the field of Turkish Language Education. The subsequent stages of data analysis are as follows:

1. The generation of text was accomplished by employing identical commands to both artificial intelligence tools.

2. The generated texts were subsequently transferred to a digital environment.

3. The researcher completed the TCRF for each text.

4. The completed TIFs were then subjected to a review by the two field experts. Following the expression of their opinions on the analysis process's suitability, the subsequent stage was initiated.

5. Furthermore, the researcher conducted the analysis process on two separate occasions, at different times, and then compared the results. This approach was adopted to ensure the validity and reliability of the research.

. The following findings pertain to the textuality criteria:

- Strong: Entirely consistent with the relevant textuality criterion.
- Weak: Although some indicators related to the relevant textuality criterion are present, it does not fully reflect the scope of the textuality criterion.
- None: No indicator related to the relevant textuality criterion is present.

Findings

Findings Regarding Texts Generated by Artificial Intelligence (AI) Tools

Given command: Can you generate a text of at least 100 words for 5th grade middle school students?

5th Grade Text Produced by ChatGPT:

Once upon a time, in a small town, there lived a curious boy named Efe. Every day after school, Efe would go to the forest near the town, loving to discover new things. One day, while walking in the forest, he found a strange, shining stone on the ground. When he picked it up, he noticed it felt slightly warm. When he got home, he showed the stone to his grandmother. His grandmother said it might be a special stone from ancient times. Efe decided to investigate to learn the secret of this stone. He read books, asked his teacher, and finally learned that the stone was actually a rare mineral found in nature. This event taught Efe how important curiosity and research are. From that day on, Efe began to share every new thing he learned with his friends.

(https://gemini.google.com/app/ff8ba50978cc229c)

5th Grade Text Produced by Gemini:

The Mysterious Library and the Silver Key

That morning, Eren noticed a small shop with a wooden door, unlike anything he'd ever seen before, in the narrow street of his neighborhood. Its sign read "The Bookseller of Time" in gilded letters. Curious, he entered and saw thousands of books on shelves reaching to the ceiling. Each book had a different color and pattern on its spine. In the far back corner of the shop, a silver key gleamed on a dusty table. Just as Eren reached for the key, an old man with a white beard approached him, smiling. "That key belongs to a door that only those who know how to dream can open," he said. Eren, surprised, asked, "Which door?" The old man, pointing to an old book in his hand, replied, "To the secret world between the pages of this book." That day, Eren understood that libraries weren't just quiet study spaces; each cover was actually a door opening to a completely different adventure. He put the silver key in his pocket and, as he began to read, found himself in a vast forest, surrounded by talking birds. From then on, he would journey to a new world every day.

(https://chatgpt.com/s/t_69d1539482b88191a769106a149b5c25)

Given command: Can you generate a text of at least 100 words for 6th grade middle school students?

6th Grade Text Produced by ChatGPT:

Zeynep felt a little lonely in the new city they had moved to. On the first day of school, she was shy because she didn't know anyone, and she usually preferred to stay in the classroom during breaks. One day, her Turkish teacher gave the class a project assignment: everyone was to research a topic they liked and prepare a presentation. Since Zeynep loved reading, she chose the topic of "the power of stories." While researching, she learned how different people's lives had changed thanks to books. When the day of the presentation arrived, although she was nervous, she gathered her courage and stood in front of the class. What she said captivated her classmates, and some even asked her for book recommendations. From that day on, Zeynep started talking more comfortably with her friends. This experience showed her how effective self-confidence and sharing interests are in forming new friendships.

(https://chatgpt.com/s/t_69d154df22ac8191ba6dfefce0e6b147)

6th Grade Text Produced by Gemini:

The Library of the Future

When Eren woke up that morning, he felt a different kind of excitement than usual. They were going on a school trip to the city's newly opened "Digital and Living Library." Said to be very different from old libraries, this place combined technology with nature.

When they entered, Eren and his friends couldn't believe their eyes. The shelves weren't just filled with paper books; in some sections, **holographic books** shimmered, suspended in the air. When you touched the cover of a book, the characters from the story appeared beside you, whispering the events to you. In the very center of the library stood a gigantic plane tree. The leaves of this tree were actually small screens, each displaying fresh news or poems from different parts of the world.

"Children," their teacher said, "here, information isn't just read, it's felt." When Eren started the hologram of his favorite adventure novel, he suddenly found himself in the depths of the ocean, among coral reefs. The fact that the information was so alive reminded him once again that reading wasn't just a chore, but an endless journey. That day, Eren decided that in the future he would become a writer and leave his own stories on these illuminated shelves.

(https://gemini.google.com/app/bd38fecb8e5e82b7)

Given command: Can you generate a text of at least 100 words for 7th grade middle school students?

7th Grade Text Produced by ChatGPT:

Ali was a tech-savvy seventh-grade student. He spent his free time on the computer, trying to learn new programs. However, he recently noticed he was falling behind in his studies. His teacher, seeing this, spoke with Ali and explained the importance of effective time management. Following his teacher's suggestion, Ali created a study schedule. He dedicated certain hours of the day to his studies and other hours to his favorite activities. While initially difficult to adjust to, things gradually became easier. Ali began to excel in his studies again and continued to develop his interest in technology. He even managed to design a small game. This process taught Ali how important disciplined work and efficient time management are in achieving his dreams.

(https://chatgpt.com/s/t_69d15575fb488191ab8b3c02d7b16ade)

7th Grade Text Produced by Gemini:

The Key to the Future: Curiosity and Observation

The world is like a vast library waiting for us to discover something new every day. However, the real key that opens the doors of this library is not books, but the sense of **curiosity** within us. A curious person doesn't just accept the information presented; they pursue the truth by asking "Why?" and "How?" For example, wondering why the sky is blue or how birds can travel miles without getting lost is the first step in scientific thinking. Observation is the most powerful tool that nourishes this curiosity. When we look carefully at our surroundings, we see that nature operates in a magnificent balance. The veins in a tree's leaf or the work discipline of an ant teach us patience and order. Seventh grade is a very valuable period when we begin to perceive our environment more consciously and our areas of interest take shape. The **research habit** you acquire at this age will guide you not only in your studies but throughout your life. Remember that behind great inventions there are always minds that ask, "Could

it have been done differently?" and never give up. To discover your own talents, you should read extensively, ask questions, and observe the world with the eyes of an explorer.

(https://gemini.google.com/app/2712213470e6a4ab)

Given command: Can you generate a text of at least 100 words for 8th grade middle school students?

8th Grade Text Produced by ChatGPT:

When Elif started eighth grade, she knew she had an important goal: to get into a good high school. Therefore, she decided to study more systematically and regularly. Initially, the intense pace was a bit challenging. There were times when she felt discouraged when she didn't get the results she wanted on practice exams. However, her teachers and family reminded her to be patient. Elif began to analyze her mistakes; she examined the reasons for her incorrect answers one by one and dedicated more time to the subjects she was weak in. She also reinforced what she learned through regular review. Over time, her results on practice exams began to improve. This progress motivated her. In the end, Elif learned not only how to prepare for the exam, but also how important perseverance, patience, and determination are on the path to success.

(https://chatgpt.com/s/t_69d1563423c08191b633df97f02a2ae7)

8th Grade Text Produced by Gemini:

The Key to the Future: 21st Century Skills

In today's world, simply memorizing information from textbooks is no longer enough. Changing technology and digital life demand different competencies from us. These competencies are generally called "**21st Century Skills**." So, what does this concept mean for a middle school student?

First of all, one of the most important skills is **critical thinking**. Instead of accepting every piece of information we encounter as is, asking "Is this information correct?" or "Why is it like this?" takes us one step ahead. In addition, being able to produce creative solutions to complex problems is also of great value. Being able to look at things from different perspectives instead of sticking to just one solution is the most important key to unlocking the doors to the future.

Another important point is **communication and collaboration**. Success is no longer achieved by working alone, but by knowing how to be part of a team. When working on a joint project with your friends, politely expressing your ideas and respecting the opinions of others improves your social intelligence. Remember, you can access information from anywhere; however, how you use, interpret, and share that information with others depends entirely on your skills. The future will belong to those who constantly update themselves and learn how to learn.

(https://gemini.google.com/app/a19d8c4a8f340123)

Table 2. *C*haracteristics *o*f *T*ext *G*enerated *b*y *C*hatGPT

Class	Title	Number of Syllables	Number of Words	Number of Sentences	Number of Paragraphs	Bold Expression
5th Grade	none	274	108	10	1	none
6th Grade	none	312	108	10	1	none

7th Grade	none	311	110	10	1	none
8th Grade	none	319	110	11	1	none
Average	none	304	109	10,25	1	none
Total	none	1.216	436	41	4	none

Table 2 presents the title, syllable count, word count, sentence count, paragraph count, and bold text attributes of the texts generated by ChatGPT. In terms of syllable count, the texts (except for the second text) show an increasing value. Word counts are 108 in the first two texts and 110 in the last two. The number of sentences is 10 in the first three texts and 11 in the last text. All texts were generated as single paragraphs.

Table 3. *A*verage *W*ord *L*ength *a*nd *A*verage *S*entence *L*ength *o*f *T*exts *G*enerated *b*y *C*hatGPT

Text Level	Average Word Length	Average Sentence Length
5th Grade	2,54	10,8
6th Grade	2,89	10,8
7th Grade	2,83	11
8th Grade	2,90	10
Average	2,79	10,65

Table 3 shows the average word length and average sentence length of the texts generated by ChatGPT. The average word length is 2.79 syllables, while the average sentence length is 10.65 words. Although it is expected that the average word length and average sentence length will increase with increasing grade level, it was found that the texts did not follow this pattern.

Table 4. *C*haracteristics *o*f *T*exts *G*enerated *b*y *G*emini

Class	Title	Number of Syllables	Number of Words	Number of Sentences	Number of Paragraphs	Bold Expression
5th Grade	yes	387	147	13	2	none
6th Grade	yes	445	156	12	3	1
7th Grade	yes	428	155	15	2	2
8th Grade	Yes	468	162	16	3	3
Average	1	432	155	14	2,5	2
Total	4	1.728	620	56	10	6

Table 4 presents the title, syllable count, word count, sentence count, paragraph count, and bold text characteristics of the texts generated by Gemini. Regarding syllable count, it was determined that the texts (except for text 2) showed an increasing value. Word counts also increased gradually (except for text 2). Although a gradual increase in sentence count was expected, this was not observed. It was

determined that texts (1 and 3) consisted of two paragraphs, (2 and 4) consisted of three paragraphs, and texts 2, 3, and 4 contained bold texts.

Table 5. *Average Word Length and Average Sentence Length of Texts Generated by Gemini*

Text Level	Average Word Length	Average Sentence Length
5th Grade	2,63	11,31
6th Grade	2,85	13
7th Grade	2,76	10,33
8th Grade	2,89	10,13
Average	2,78	11,19

Table 5 shows the average word length and average sentence length of the texts generated by Gemini. The average word length is 2.78 syllables, while the average sentence length is 11.69 words.

Findings Regarding the Examination of Textual Criteria in Texts Generated by Artificial Intelligence Tools

Table 6. *Textuality criteria identified in texts generated by ChatGPT*

Grade Text	5th Grade	6th Grade	7th Grade	8th Grade
purposefulness	✓	✓	✓	✓
cohesion	✓	✓	✓	✓
informativeness	weak	weak	weak	weak
situationality	✓	✓	✓	✓
acceptability	✓	✓	✓	✓
intertextuality	none	none	none	none
coherence	✓	✓	✓	✓

Table 6 presents the textuality criteria identified in the texts generated by ChatGPT. The texts exhibit strong levels of purposefulness, coherence, situationality, acceptability, and consistency. However, informational content (due to the texts being more event-oriented and experience-based) remains weak. Intertextuality can be said to be absent as there are no direct references to other texts.

Examples of the textuality criteria identified in the texts are as follows:

Purposefulness in the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. To highlight the importance of curiosity and research. 2. To foster self-confidence, sharing interests, and utilizing communication skills. 3. To emphasize the importance of effective time management and systematic work. 4. To demonstrate the impact of goal setting, planned work, perseverance, patience, and determination on achieving goals.

Cohesion in the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. Repetition of Efe and the grandmother, and temporal consistency. 2. Repetition of the subject through nouns and pronouns. 3. Repetition of the subject (Ali's), use of pronouns and conjunctions. 4. Subject repetition, use of pronouns and various expressions (also, over time, etc.).

Situational aspects in the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. A mysterious stone and discovery that could attract students' interest. 2. Setting in a school environment. 3. Addressing the balance between studying and using technological tools among today's students. 4. Discussing the preparation of 8th-grade students for high school exams.

Acceptability of the texts (5th, 6th, 7th, and 8th-grade texts respectively): 1. Appropriateness to the students' level and relevance of the meaning. 2. Relevance of the friendship and school environment to the students' daily lives. 3. Addressing an issue that students and parents are concerned about (lack of time allocated for studying, etc.). 4. Bringing up a topic relevant to 8th-grade students (the exam process).

Consistency of the texts (5th, 6th, 7th, and 8th-grade texts respectively): 1. Consistent progression of events. 2. A consistent sequence of events (lack of self-confidence, taking responsibility, striving, achieving, and gaining self-confidence). 3. Consistency of the plot (problems with time management, finding a solution, and achieving a positive outcome). 4. Events (goal setting, encountering challenges, making efforts, achieving motivation) proceed in a logical sequence.

Tablo 7. *T*extuality *C*riteria *İ*dentified *i*n *T*exts *G*enerated *b*y *G*emini

Grade Text	5th Grade	6th Grade	7th Grade	8th Grade
purposefulness	✓	✓	✓	✓
cohesion	✓	✓	✓	✓
informativeness	weak	weak	✓	✓
situationality	✓	✓	✓	✓
acceptability	✓	✓	✓	✓
intertextuality	none	weak	weak	weak
coherence	✓	✓	✓	✓

Table 7 presents the textual criteria identified in the texts produced by Gemini. The texts exhibit strong levels of purposefulness, coherence, informativeness, situational relevance, acceptability, and consistency. However, intertextuality can be considered weak due to the absence of direct references in the texts.

Examples of the textual criteria identified in the texts are as follows:

Purposefulness in the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. To illustrate the impact of reading on imagination. 2. To emphasize the importance of technological resources (digital libraries) and the reading experience. 3. To encourage research and exploration. 4. To inform the reader about 21st-century skills.

Cohesion in the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. Repetition of subjects and words. 2. Subject and word repetition (book, library, etc.). 3. Repetition of concepts such as discovery, curiosity, and observation. 4. Repetition of some concepts and skills (knowledge, communication, cooperation, etc.), use of pronouns.

Informativeness in the texts (texts for grades 7 and 8, respectively): 1. The importance of worldview, observation, and research are supported with examples. 2. Information on 21st-century skills is

provided. Skills such as critical thinking, communication, and cooperation are supported with examples.

Situational aspects of the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. Containing elements that can attract and arouse students' interest. 2. A school-based library visit. 3. Emphasis on the 7th grade. 4. Addressing 21st-century skills that students today should possess.

Acceptability of the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. The importance of reading and the inclusion of fantastical elements that create intrigue. 2. The theme of technology and reading books. 3. The text's focus on the 7th grade and its direct address to students. 4. Alignment with student life and the needs of the modern age.

Intertextuality of the texts: While there is no direct intertextuality in all four texts, their themes contain expressions that could open doors to further texts.

Coherence of the texts (texts for grades 5, 6, 7, and 8, respectively): 1. The plot being logical (intrigue, mysterious information, reading experience, and achieving a desired outcome). 2. The plot follows a systematic sequence (curiosity, anticipation, exploration, gaining experience, awareness, and decision-making regarding the future). 3. The flow of thought is presented logically (creating curiosity, providing examples, making observations, emphasizing the educational process, and offering suggestions). 4. Thoughts are presented in a specific order, moving from general to specific (21st-century skills, defining certain concepts, providing explanations and examples of skills).

Discussion, Conclusion and Recommendations

This research, which aimed to examine the textual criteria of texts produced by ChatGPT and Gemini for middle school students, yielded the following results:

ChatGPT produces shorter texts, while Gemini produces longer texts. Furthermore, while Gemini uses longer sentences, the average word length is almost the same in both AI tools.

ChatGPT produces event-oriented texts. Gemini, on the other hand, can produce both event-oriented and informative texts. All four texts produced by ChatGPT are short stories. Of the four texts produced by Gemini, two are closer to short stories and two are closer to essays. Both AI tools included the grade level specified in the command (Gemini, 7th grade; ChatGPT, 8th grade) in the texts they produced. Additionally, when the generated texts are evaluated together, the presence of themes such as curiosity, the importance of discovery, the relationship between reading and imagination, and technological advancements indicates that both AI tools focus on topics that are highly relevant to current conditions.

The generated texts were found to be rich in terms of textual criteria (purposefulness, coherence, informativeness, situational relevance, acceptability, intertextuality, and consistency). When evaluated across eight texts, it was concluded that 42 out of 56 textual criteria (75%) were clearly present in the texts. Intertextuality was found to be completely absent.

One of the limitations of this research is that ChatGPT and Gemini were commissioned to generate eight texts, and these were the first texts produced by the tools (in other words, only one text was generated with the same command, without producing any other text). Considering this limitation, when comparing the two AI tools in terms of their ability to generate texts at the middle school student level, Gemini was found to be at a better level in terms of textual criteria, using bold texts for certain expressions, providing titles consistent with the content, and producing more functional texts by

dividing them into two or three paragraphs at appropriate points. It was concluded that ChatGPT, in its event-oriented text production, did not include headings, paragraphs, and bolded expressions, and that the texts it produced were insufficient in meeting the criteria of informativeness and intertextuality.

Bağcı Ayrancı and Alcan (2025) concluded in their research that; "Of the ChatGPT and Gemini artificial intelligence robots, Gemini was found to be more successful by learners and teachers, but neither robot fully achieved the ability to produce texts that would meet all level-specific requirements."

Katı and Can (2024) concluded in their study that; "The success rate of ChatGPT-3.5 in generating Turkish texts for different levels was 50%." Similarly, Temur and Akıncılar (2025) also determined in their research that; "The success rate of ChatGPT-4.0 in generating Turkish texts was 50%." Özbilen (2024) in his research; It was determined that "texts written by artificial intelligence are consistent" (p. 304). In the research conducted by Kızıldağ (2023), it was concluded that "in Turkish fairy tales requested from ChatGPT, apart from the occasional use of Turkish names, there is no national element; these fairy tales are fragments of text detached from culture and tradition" (p. 1770). When the results obtained in this research are compared with the results of studies in the literature, it can be said that artificial intelligence tools are behind in their ability to produce texts related to teaching Turkish to foreigners and producing fairy tale texts compared to their ability to produce texts for the native language.

The texts produced by ChatGPT and Gemini have a 75% rate in terms of textuality criteria. This rate, while not very good, is acceptable. The results of this research largely coincide with the research results of Özbilen (2024) in the literature; While the results obtained in the research of Bağcı Ayrancı and Alcan (2025), Katı and Can (2024), and Temur and Akıncılar (2025) show partial similarities, it can be argued that they differ from the research results of Kızıldağ (2023). It is thought that the fact that three years have passed since Kızıldağ's (2023) research and that developments in artificial intelligence tools during this time may have enabled AI tools to produce better texts plays a role in the differentiation of the research results.

In this research, texts produced by ChatGPT and Gemini for middle school students were examined in terms of textuality criteria. It is suggested that future research should examine texts produced by other artificial intelligence tools from different perspectives.

Conflict Declaration and Ethical Statement

There are no potential conflicts of interest with other individuals or organizations regarding this research.

Since this article uses texts produced by ChatGPT and Gemini for middle school students, ethical committee approval is not required.

References

Ağbaht, M. (2025). Zekeriya Tamir'in "onuncu günde kaplanlar" adlı öyküsünün bağlaşıklık bakımından incelenmesi. *World Language Studies*, *5*(2), 142-164. https://izlik.org/JA89SB93KG

Altıntop, M. (2023). Yapay zekâ/akıllı öğrenme teknolojileriyle akademik metin yazma: ChatGPT örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *2*(46), 186-211. https://izlik.org/JA74MN34LT

Bağcı Ayrancı, B., & Alcan, Y. (2025). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli metin üretimine ilişkin öğretici ve öğrenici görüşleri. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, *5(Özel Sayı)*, 20-37. https://doi.org/10.5281/zenodo.17835085

Başol, M. (2021). Metinsellik açısından Kemal Tahir'in "kurt kanunu" romanının incelenmesi. *Karabük Türkoloji Dergisi*, *4*(4), 59-84. https://doi.org/10.7596/katud.31122021.005

Beaugrande, R. D. ve Dressler, W. U. (1981). *Introduction to textlinguistics* (Vol. 1). Longman.

Ceylan, M. (2021). Öğrenci metinleriyle yürütülen çalışmaların metinsellik açısından incelemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *25*, 56-70. https://doi.org/10.29000/rumelide.1032365

Coşkun, E. (2005). İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri (Tez No. 205427) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Çetin, İ., & Karademir, S. (2023). Öğrencilerin metin dil bilim ve metinsellik ölçütlerine yönelik görüşleri üzerine bir değerlendirme. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(2), 105-115. https://doi.org/10.47257/busad.1390787

Demirel, Ş., & Karabulut, C. (2025). Yapı özellikleri ve metinsellik ölçütleri bağlamında Mustafa Ruhi Şirin'in "masal kız" adlı şiiri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 44, 503-534. https://doi.org/10.5281/zenodo.14898180

Demirgüneş, S., & Yalap, H. (2023). 5. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında tutarlılık ilişkileri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 1-13. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1256567

Erbasan, Ö. (2023). Bilgilendirici metin yazma üzerine yürütülen araştırmaların eğilimleri. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 1170-1183. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1343661

Gümüş, Y. E., & Kocabıyık, Y. (2023). Yapay zekâ teknolojisi yaratıcı yazarlığa karşı: Dijital çağda yaratıcı yazarlığın dönüşümü. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, *13*(4), 1178-1191. https://doi.org/10.7456/tojdac.1323219

Güven, A. Z., Halat, S., & Bal, M. (2014). Ortaokul 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, *2*(3), 208-231.

Karagöl, E. ve Yıldırım Bilgen, D. (2025). Türkçe eğitiminde yapay zekâ kullanımı: Türkçe eğitimcileri yapay zekâ hakkında ne düşünüyor?. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *13*(2), 356-374. https://doi.org/10.16916/aded.1611540

Katı, T. N., & Can, U. (2024). Yapay zekâ ile üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 538-569. https://doi.org/10.17679/inuefd.1415303

Kaya, S. (2024). Yapay zekâ çağında Walter Benjamin'i yeniden okumak: Dijital yeniden üretilebilirlik çağında sanat eseri. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, *13*(25), 77-100. https://izlik.org/JA32ZT47ST

Kırbaş, A., & Bulut, M. (2024). Studies on the trends of artificial intelligence applications in language education. *International Journal of Technology in Education Science (ITES)*, *1*(2), 105-120.

Kızıldağ, H. (2023). Yapay zekâ bir masal yaratıcısı/anlatıcısı olabilir mi?: Chatgpt masalları. Turkish Studies - Language, *18*(3), 1759-1775. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.71763

Kurnaz, H. (2021). Tür ve tema açısından Türkçe ders kitapları. H. Kurnaz ve C. Çarkıt (Ed.), *Türkçe ders kitabı incelemeleri* içinde (1. baskı, s. 39-56). Eğiten Kitap.

Nuryadin, A., Karlimah, K., & Nugraha, M. R. (2026). Generative artificial intelligence in education: a systematic literature review on instructional materials development. *Participatory Educational Research (PER)*, *13*(2), 226-247. https://doi.org/10.17275/per.26.27.13.2

Özbilen, U. (2024). Yapay zekâ ve yazabilme becerisi: Bağdaşıklık ve tutarlılık. *International Journal of Language Academy*, *12*(4), 295-306. https://doi.org/10.29228/ijla.79399

Özden, M. (2012). Türkçe eğitiminde metinler ve metinlerin iletisi. *Millî Eğitim Dergisi*, *42*(193), 70-80. https://izlik.org/JA33UD77KK

Temur N., & Akıncılar, A. (2025). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapay zekâ ile oluşturulan b1 düzeyindeki okuma metinlerinin kullanılabilirliği. *UlakDil: Uluslararası Akademik Dil Eğitimi ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, *1*(2), 129-151.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 1* (a-j) (12. baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Türkçe sözlük 2* (k-z) (12 baskı). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkben, T. (2018). Beşinci sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *6*(4), 961-986. https://doi.org/10.16916/aded.443882

Türkben, T., & Arslankaya, E. (2024). Ortaokul öğrencileri tarafından oluşturulan metinlerin tutarlılık ölçütleri bağlamında değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *15*(29), 181-198. https://doi.org/10.58689/eibd.1435261

Uzun, M. (2023). Bir metin dil bilimsel çözümleme: Yusuf Atılgan'ın "tutku" adlı hikâyesinde bağlaşıklık ve tutarlılık. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *12*(3), 1128-1158. https://doi.org/10.7884/teke.1276484

Yıkar, G. (2023). Farsça dil eğitiminde yapay zekâ (AI) destekli çeviri ve metin üretme üzerine bir değerlendirme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 36, 1204-1221. https://doi.org/10.29000/rumelide.1369151

Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. basım). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2021). Metinsellik ile yazınsallık kavramı ve Hasan Ali Toptaş'ın bir dünyanın akşam resmi öyküsünün metinsellik ile yazınsallık bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *10*(4), 1371-1392. https://izlik.org/JA89RY69WX

Authors' Declaration of Contribution

The research is a single-authored study.

Statement of Support and Acknowledgment

I would like to express my gratitude to Attorney Zeynep KAVUN for her ideas, opinions, and suggestions during the preparation of this article, which contributed to its improvement.